

ASSOCIACIÓ DE PLANIFICACIÓ FAMILIAR
DE CATALUNYA I BALEARS

EL BUTLLETÍ DE L'APFCIB

BUTLLETÍ N° 2

BUTLLETÍ N° 2

JUNY 2008

Editorial

Ens trobem ja en el segon número d'aquest butlletí mensual de l'APFCIB, una aventura que assumim amb respecte però també amb la certesa de que tenim la necessitat, com a professionals de la Planificació Familiar, de comunicar-nos i compartir coneixements.

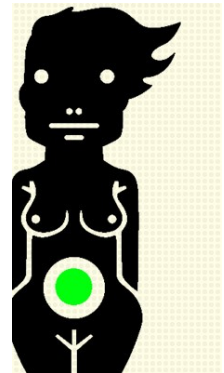
Davant d'una realitat assistencial molt més multidisciplinària (psicòlegs, integradors, educadors de carrer, politòlegs, sociòlegs i un llarg etcètera) cal obrir canals de comunicació i d'intercanvi d'experiències i punts de vista. És en aquest sentit que ens plantejem la revista i és per això que us animem a participar-hi, enviant-nos les vostres opinions, suggestions o perquè no, els vostres propis articles a: adminsitracio@apfcib.org

Aquest segon número està dedicat a les Infeccions de Transmissió Sexual (ITS), un dels punts de treball més importants de l'àmbit de la Planificació Familiar. Cal conèixer quines són les ITS, cal saber-ne les causes, conseqüències i tractaments, però cal, sobretot, saber divulgar. Com a professionals necessitem reflexionar sobre quines són les causes de la baixa percepció de risc que té la població en general (no només la joventut com se sol dir...).

Una de les causes determinants d'aquest relaxament deriva de la visibilització de les ITS com una única (el VIH) restant importància a la necessitat d'oferir informació sobre totes les altres: sífilis, gonorrea, hepatitis, VPH, etc... *The Lancet* publicava recentment un article en el que denunciava un

resorgiment de la Sífilis a Europa i als EUA, totalment impensable anys enrera.

El Dret a la informació és un Dret Humà i com a tal cal no només reivindicar-lo sinó exercir-lo. Això només serà possible si treballem totes i tots per una educació afectiva i sexual desacomplexada i de qualitat.

CONTENIDO:

Editorial	1
Quan l'avortament és un dret	1
El VPH i la vacunació	2
Activitats de l'APFCIB	2
Els Projectes de l'APFCIB: CJAS	3
Recomanacions del mes	4
Una ullada al món: Sudàfrica	5
Espai de coneixement: les ITS	6

Quan l'avortament és un dret que cal defensar

El 19 de juny d'aquest mes ens despertàvem amb una notícia que ens traslladà 30 anys (o potser més) enrere: dues noies bolivianes residents a l'Hospitalet eren detingudes per haver practicat un avortament a casa seva, un avortament doncs "il·legal". Probablement, no tenir prou diners, potser no tenir papers, haver de fer-ho d'amagat dels seus companys, viure en

condicions de pobresa en una societat rica, tenir poc accés a informació de qualitat, etc. són motius pels quals van realitzar el que durant centenars d'anys les dones s'han realitzat unes a les altres. Llavors, perquè han hagut de ser detingudes? Doncs perquè s'han reapropiat d'una pràctica controlada per l'Estat i per més: per ser pobres, immigrants, vulnerables i estigmatitzades.

Qui diu ara que el dret a l'avortament es compleix? No hauria de ser jutjat qui no permet l'accés a pràctiques sanitàries per a tothom?

Per a més informació:

www.vilaweb.cat/www/elpunt/noticia?p_idcmp=2903101

El Virus del Papil·loma Humà (VPH)

EL VIRUS DEL PAPIL·LOMA HUMÀ (VPH)

El VPH és un virus de transmissió quasi exclusivament sexual bastant comú entre la població sexualment activa i que es relaciona estretament amb el càncer de coll uterí (la part més baixa de la matriu que enllaça amb la part superior de la vagina).

Els virus VPH infecten les cèl·lules de la pell o les mucoses dels òrgans genitals i provoquen:

-Lesions visibles: berrugues o condilomes, en forma de "cresta de gall" o bé planes, localitzades a la vulva, la vagina, el coll de l'úter, la uretra, el penis i l'anus.

-Lesions invisibles, asimptomàtiques, que només es poden detectar amb proves específiques.

Existeixen 120 tipus de VPH dels quals només 15 es consideren d'alt risc per desenvolupar un càncer de coll uterí. Concretament al VPH 16 se li atribueix el 50 % dels casos de càncer de cèrvix que pateixen les dones mentre que al VPH 18 el 17%. Per tant podem considerar que el 70% de casos de càncer de coll uterí estan directament relacionats amb la infecció per VPH 16 i 18. Els VPH de baix risc, principalment el 6 i el 11, estan relacionats amb el 90 % de les berrugues genitals, anomenades també condilomes (Font: Document sobre la Vacunació del VPH de la Societat Catalana de Contracepció)

LA VACUNA DEL VPH

Existeixen 2 vacunes que impedeixen la infecció d'alguns tipus de VPH:

-Gardasil, de Merck Reserch Laboratores i a Europa per Sanofi Pasteur MSD, que immunitza els tipus 6,11, 16 i 18.

-Cervarix, de GlaxoSmithKline, que impedeix la infecció de les variants 16 i 18.

-La vacuna consta d'una primera dosi i d'una altra als 2 i 6 mesos.

-Està indicada per a immunitzar a nenes i adolescents de 9 a 15 anys i per a dones adultes de 16 a 26 anys.

-La vacuna no és terapèutica i per tant no representa un tractament contra el càncer. La seva efectivitat s'ha demostrat sobretot en dones que no han estat exposades a cap dels tipus de VPH, per aquest motiu es recomana vacunar a les nenes abans de la seva primera relació sexual

-Si la dona ja està infectada en el moment de la vacunació per algun dels tipus de VPH inclosos en la vacuna, quedarà protegida en front dels altres tipus de VPH de la vacuna, però no en front dels que està infectada

-De moment no se sap si la vacuna necessitaria una dosi de record passats uns quants anys

-El preu de la vacuna és de 464,58 € per Gardasil i 448,98 euros per Cervarix

INCLUSIÓ DE LA VACUNACIÓ PER VPH EN LA CALENDARI VACUNAL

El Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut acordà el 10 d'octubre de 2007 que la introducció de la vacunació per VPH (GARDASIL) als calendaris de vacunacions sistemàtiques de les comunitats autònomes es fes efectiva abans de finalitzar l'any 2010 i recomanà la vacunació de les adolescents d'una única cohort a una edat compresa entre els 11 i els 14 anys.

Respecte l'aplicació a Catalunya, la Comissió de Salut del Parlament de Catalunya presidida per Marina Geli, presentà el 24 d'Abril de 2008 el Programa d'Atenció Maternoinfantil i a la Salut Afectiva, Sexual i Reproductiva a Catalunya 2008-2010 en la que entre moltes altres coses presentava el programa de vacunació per VPH i acordava:

-Vacunació escolar de noies de 12 anys (6è primària) abans del 2010

-Futurs sistemes d'avaluació de l'impacte de la introducció de la vacuna, conjuntament amb el cribatge de càncer de cèrvix

REACCIONS A LA VACUNACIÓ PER VPH

Si bé totes les societats mèdiques i de l'àmbit de la Planificació Familiar celebren qualsevol avanç mèdic que suposi una millora de la qualitat de vida de les dones, la vacunació sistemàtica per VPH no ha estat absent de debat. Vegem alguns dels punts de debat:

- Gardasil és una vacuna cara que suposarà a l'Estat un cost anual de 125 milions de euros

-Al voltant del 30% dels casos de càncer de coll uterí i el 10% dels casos de berrugues genitals no es previndran amb aquestes vacunes

-La mesura pot comportar un relaxament en la percepció de risc respecte les ITS

-La mesura no s'acompanya de més educació sexual ni d'un bon programa de cribatge

-Considerant que el càncer de coll d'úter no és una epidèmia a l'Estat Espanyol, s'entén que la vacunació massiva pot respondre més a interessos econòmics que no pas de salut pública

Per tot això societats com la Societat Catalana de Contracepció realitzen recomanacions per a fer una vacunació responsable i altres col·lectius com CAPS reivindiquen una moratòria per frenar la seva inclusió en el calendari vacunal.

Agraïm la informació proporcionada per CAPS (Centre d'Anàlisi de Programes Sanitaris) i la SCC (Societat Catalana de Contracepció)

Per saber-ne més:

-SEC: <http://www.academia.cat/societats/contracepc/docs/vacuna HPV.pdf>

-CAPS: <http://www.caps.pangea.org/declaracion/completa.php>

-ADIBS

<http://adibs-feminista.blogspot.com/>

-gencat: <http://www.gencat.net/salut/depsan/units/sanitat/html/ca/dir473/doc12869.html>

“SABIES QUE...

EEUU i Austràlia són actualment els únics dos governs que condicionen el finançament de projectes de cooperació a que els diners no s'emprin per a pagar avortaments?”

ON HEM PARTICIPAT AQUEST MES?

5 JUNY: IX Seminari de reflexió sobre polítiques municipals per a la salut integral de les dones. Salut i dones migrades, CCD Francesca Bonnemaison

26 JUNY: Jornada del Jove Saludable, Sant Boi de Llobregat

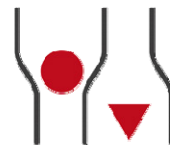
ON PARTICIPAREM?

26 JUNY: Presentació de la Plataforma a Favor del Dret a l'Avortament

10 JULIOL: Xerrada sobre l'Avortament a Molins de Rei,

Els Projectes de l'APFCIB:

El Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat

ASSOCIACIÓ DE PLANIFICACIÓ FAMILIAR DE CATALUNYA I BALEARS

El Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat -CJAS- és un servei d'atenció específica als adolescents, de caràcter preventiu, que, des d'una visió pluridisciplinària i d'atenció global, pretén adaptar-se a les seves necessitats i inquietuds en relació amb la salut sexual i l'educació per a la prevenció.

Des de la seva posada en marxa, l'any 1991, s'ha anat constituint en espai referencial d'atenció als joves,

però també de formació i de recerca sobre els seus hàbits, actituds i problemes.

Aquest servei forma part d'un programa d'atenció a joves impulsat per la Federació de Planificació Familiar a través del qual es van crear tres Centres Joves, a les ciutats de Barcelona, Madrid i Santiago de Compostela. L'Associació Catalana de Planificació Familiar segueix de prop i dóna suport al funcionament del CJAS-Barcelona, el qual actua des d'una perspectiva d'optimització dels recursos existents en la xarxa

sociosanitària normalitzada.

L'equip professional està format per diferents disciplines -medicina, infermeria, treball social, psicologia, educació- a més de la direcció i la part administrativa. En total, vuit persones que treballen directament en el CJAS i un grup cada dia més nombros de col·laboradors i col·laboradores que participen en el desenvolupament de diferents programes.

Ens trobaràs a:
C/ La Granja, 19-21, baixos
08024 Barcelona
93.4151000 (de 12 a 19h)

"El CJAS compta amb un servei online on podràs fer arribar els teus dubtes o les teves inquietuds a l'equip del Centre. Rebràs la teva resposta personalitzada en un termini aproximat de 72 hores"

Recomanacions del mes

UN LLIBRE

Sexo joven. Como disfrutar de la sexualidad de forma segura, saludable y divertida

Francisca Molero, Marge Books, 2007

Aquest llibre és obra de l'equip que dirigeix la sexòloga Francisca Molero en l'Institut de Sexologia de Barcelona. "Sexe jove" està escrit amb un llenguatge clar i pròxim, conté més de setanta il·lustracions, i abasta tots els centres d'interès de qualsevol jove, com els aspectes emocionals, els relacionals, els

conflictes, els mites, les vivències del plaer... i, en definitiva, tot quant es relaciona amb la iniciació en l'activitat sexual.

UN WEB

www.sexejoves.gencat.net

Portal d'informació per a joves sobre sexualitat i anticoncepció, elaborat per l'Institut Català de la Salut i el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya

UNA ASSOCIACIÓ

Creación Positiva

Associació formada per homes i dones que treballen en l'àmbit del VIH/SIDA des d'una perspectiva de gènere. S'aposta per aquesta línia d'actuació perquè el VIH afecta a dones i homes de manera diferenciada, i tenir en compte aquestes diferències és tenir en compte les necessitats específiques de cada persona afectada per aquesta epidèmia.

crea@creacionpositiva.net
 93 431 45 48
 C/ Sants, 2-4, 1º 1ª, Barcelona
www.creacionpositiva.net

Una ullada al món: Sudàfrica

L'any 2005, a Sudàfrica, cada dia es contagiaven de SIDA unes 1.500 persones. Això significa que a finals de 2005, 1 de cada 5 adults estaven infectats amb el virus, situació que no ha millorat d'ençà. Quins són els factors que han dut al país a ser un dels punts amb més proporció d'infectats del món?

En primer lloc els factors pobresa i marginació vinculats a manca d'alfabetització són decisius a l'hora de la infecció.

En segon lloc, un problema d'accés a antirretrovirals i inhibidors de mare a fill genera una gran massa d'infectats que acaben morint de la malaltia. Se sap que un 71% de les morts de persones d'entre 15 i 49 són causades pel VIH.

En tercer lloc trobem una gran reticència (vinculada a un discurs populista i tradicionalista) de l'actual govern sudafricà presidit per Thabo Mbeki que nega l'existència de

l'epidèmia i s'oposa a la producció de retrovirals genèrics.

La situació a Sudàfrica és desesperançadora respecte l'epidèmia i ens demostra que si bé als països desenvolupats la percepció de risc respecte el VIH ha baixat, als països pobres la SIDA és un greu problema sanitari.

Per a saber-ne més:

-UNAIDS/WHO (2006), 2006 Report on the global AIDS epidemic

**Carrer Pere Vergés 1, planta 10
despatx 1 (Hotel d'Entitats)
08020 Barcelona
Tel/Fax 93 305 53 22**

Cap de Programes:
Silvia Aldavert i Garcia
coordinacioprojectes@apfcib.org

Administració:
Maria Olivella i Quintana
administracio@apfcib.org

Ens trobaràs a
www.apfcib.org

L'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears (APFCIB) és una entitat no governamental interdisciplinària d'àmbit autonòmic formada per persones interessades en la salut afectiva i sexual i la planificació familiar. Alhora, treballa d'una forma transversal la dimensió de gènere que aquesta temàtica implica de forma molt important. Es va constituir a Barcelona l'any 1982, arran del sorgiment dels Centres de Planificació Familiar. Es proposa impulsar, fomentar i facilitar la sensibilització, la prevenció i l'educació de la societat en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva.

És una de les entitats fundadores de la [Federació de Planificació Familiar Estatal \(FPFE\)](#), organisme que integra a totes les associacions que treballen a nivell estatal. Així mateix, participa a [Federació de Planificació Familiar Internacional \(IPPF\)](#) dedicada a la promoció i defensa de la salut sexual i reproductiva, amb representació a diversos països d'arreu del món.

COM POTS FER-TE SÒCI/A?

Si voleu rebre més informació o fer-vos soci/es només cal que envieu un mail a: administracio@apfcib.org amb la següent informació:

- Nom i Cognoms
- Adreça, codi postal i població **40€ anuals**
- Telèfon de contacte **20€ menors de 30 anys**
- E-mail

Espai de coneixement: Què en sabem de les ITS?

QUÈ ÉS UNA ITS?

Les malalties de transmissió sexual (ITS) són processos infecciosos transmesos per l'acte sexual o per contactes relacionats amb aquest acte i causades per virus, bacteris o paràsits.

Cal prestar-hi atenció i recordar els senyals d'alerta següents:

En la dona:

-Fluix anormal, pel que fa a quantitat, color i olor.

-Coïssor o cremor als genitals.

En l'home:

-Secreció groguenca al penis (amb dolor o sense)

-Coïssor o cremor en orinar.

Tant en l'home com en la dona:

-Presència de berrugues genitals.

-Lesions o úlceres als òrgans sexuals.

-Presència de ganglis a la zona inguinal.

Cal saber però que les ITS poden no donar cap dels símptomes descrits i un individu, home o dona, en aquesta circumstància, transmetrà la malaltia sense saber-ho.

CONSIDERACIONS ESPECIALS

-És important destacar que patir una ITS durant l'embaràs pot tenir conseqüències greus sobre la salut del futur nadó, algunes poden ser irreversibles

-La persona infectada pel VIH és més vulnerable enfront de les ITS; a més, la presència d'ITS pot afavorir la transmissió del VIH.

QUINES SÓN LES ITS MÉS COMUNES?

BACTERIANES

-Sífilis

-Gonocòccia (gonorrea)

-Uretritis o cervicitis

VÍRIQUES

-Herpes genital

-Condilomes (berrugues genitals)

-Hepatitis A

-Hepatitis B

-Hepatitis C

-VIH

CAUSADES PER ARTRÒPODES

-Pedunculosi púbica (lladelles o polls púbics)

ON ACUDIR?

Centre de Prevenció i Control d'Infeccions de Transmissió Sexual

CAP Drassanes

Av. Drassanes, 19-21 · Barcelona

Tel. 93 441 46 12

Fax. 93 442 77 63

Horari: de 8 a 19 h.

Centre de Prevenció i Control d'Infeccions de Transmissió Sexual

CAP Tarragonès

C/ Mallafré Guasch, 4, 4a planta, la

porta · Tarragona

Tel. 977 29 58 95

Horari: de 9 a 12 h

Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat (Menors de 25 anys)

C/ La Granja, 19-21, baixos

08024 Barcelona

93.4151000 (de 12 a 19h)

www.centrejove.org

Podeu demanar més informació sobre les ITS al vostre metge/sa o infermer/a de capçalera, al vostre ginecòleg/a o llevadora, al vostre farmacèutic/a o al telèfon del Departament de Salut: